

Proračunska transparentnost lokalnih jedinica - stavovi zaposlenika

Ott, Katarina; Bronić, Mihaela

Source / Izvornik: **Newsletter : povremeno glasilo Instituta za javne financije, 2017, 19, 1 - 11**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3326/nlh.2017.111>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:242:807891>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

Proračunska transparentnost lokalnih jedinica – stavovi zaposlenika¹

KATARINA OTT I MIHAELA BRONIĆ

Gilj rada je predstaviti anketu provedenu među zaposlenima u lokalnim jedinicama² koja bi mogla pomoći utvrđivanju čimbenika koji (de)motiviraju lokalnu proračunsku transparentnost. Premda se proračunska transparentnost lokalnih jedinica u Republici Hrvatskoj (RH) iz godine u godinu popravlja, još uvijek je daleko od zadovoljavajuće.³ Kako dosadašnja istraživanja nisu dala jednoznačne odgovore o odrednicama proračunske transparentnosti hrvatskih lokalnih jedinica, prvo se po tom pitanju online anketom pokušalo utvrditi stavove javnosti⁴, a zatim i stavove zaposlenih koji se u županijama, gradovima i općinama konkretno bave lokalnim proračunom. Rezultati ove druge ankete – na koju je odgovorilo 42% lokalnih jedinica – ukazuju da su lokalne jedinice uglavnom zadovoljnije svojom transparentnošću nego što bi to po stvarnim rezultatima trebale biti, te da misle da ni javnost ni zakoni od njih ne traže objavljivanje više proračunskih informacija. Nadalje, anketa otkriva da po brojnim gradovima i općinama nedostaje administrativnih kapaciteta i da su preopterećeni drugim zadacima. Budući da sve lokalne jedinice raspolažu svojim proračunima, ako žele građanima pružiti adekvatne usluge, morale bi ključne proračunske dokumente transparentno objavljivati. Ukoliko to ne mogu, neophodno je preispitati broj, svrhu i održivost tolikog broja lokalnih jedinica.

Kako dosadašnje analize uglavnom nisu dale jednoznačne odgovore o odrednicama transparentnosti lokalnih proračuna u RH, u razdoblju od 3. do 17. svibnja 2016. provedena je online anketa o stavovima zaposlenih u lokalnim jedinicama koji se konkretno bave lokalnim proračunom. Anketa je svim lokalnim jedinicama bila unaprijed najavljena te su zamoljene da pošalju imena osoba – pročelnika/voditelja

¹ Rad je nastao u okviru projekta *Razumijevanje, praćenje i analiziranje transparentnosti proračuna lokalnih jedinica: Primjer Hrvatske i Slovenije – Indeks otvorenosti lokalnih proračuna – OLBI* (IP-2014-09-3008) koji financira Hrvatska zaklada za znanost, a cilj mu je utvrditi razinu i odrednice transparentnosti lokalnih proračuna u te dvije države. Duža verzija ovog rada predstavljena je 16. veljače 2017. na znanstveno-stručnom skupu Instituta za javnu upravu „Građani, javna uprava, lokalna samouprava: jesu li mogući povjerenje, suradnja i potpora?“, a objavljena je u Ott, K. i Bronić, M. (2017). *Lokalna samouprava i građani: proračunska transparentnost lokalnih zajednica – stavovi zaposlenika* u: I. Koprić, A. Musa i T. Giljević, ur. *Građani, javna uprava i lokalna samouprava: povjerenje, suradnja, potpora*. Zagreb: Institut za javnu upravu, 477-502. Autorice zahvaljuju svim osobama iz lokalnih jedinica koje su popunile anketu, te Martini Fabris, Danijeli Kuliš i Marini Nekić za pomoć u provedbi i analizi ankete.

² Bez obzira na službeno razlikovanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u ovom tekstu pojam *lokalne jedinice* podrazumijeva svih 20 županija, 128 gradova i 428 općina, a pojam *lokalni proračuni* podrazumijeva proračune tih lokalnih jedinica.

³ Za rezultate proračunske transparentnosti lokalnih jedinica vidi Ott, Bronić i Petrušić (2013; 2014; 2015) i Ott i sur. (2016).

⁴ Za rezultate ankete vidi Ott i Bronić (2015).

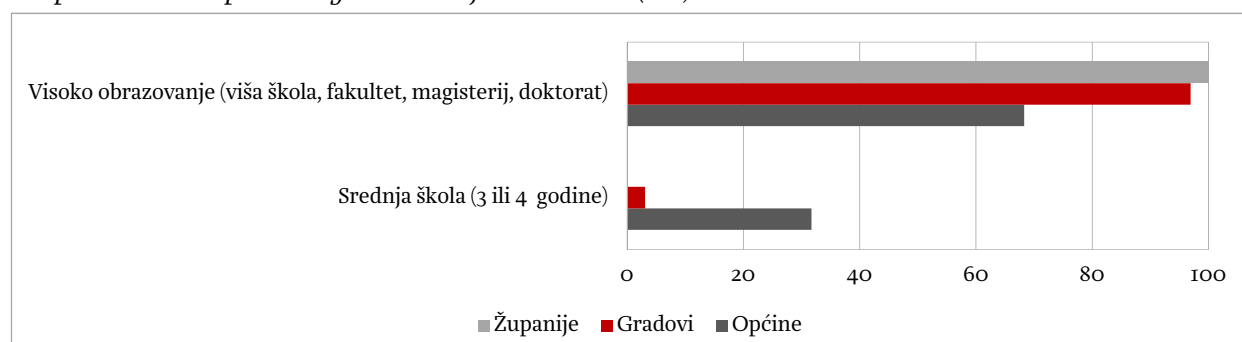
/referenata odjela/odsjeka za financije i proračun i/ili njihovih zamjenika – koje će ispunjavati upitnik. Zatim je 3. svibnja na e-mail adrese tih osoba poslana obavijest i molba da popune online anketu, što su i učinili predstavnici 9 županija, 65 gradova i 170 općina, odnosno 45% županija, 51% gradova i 40% općina.⁵

Premda je to pitanje bilo neobavezno, u prosjeku je oko 60% ispitanika navelo ime svoje lokalne jedinice. Zbog toga je bilo moguće usporediti prosječnu razinu proračunske transparentnosti anketiranih jedinica s prosječnom proračunskom transparentnošću svih hrvatskih lokalnih jedinica u posljednjem ciklusu istraživanja.⁶ Prosječna proračunska transparentnost anketiranih županija otprilike je na razini prosječne transparentnosti svih županija (4,25 naprama 4,3), a prosječna transparentnost anketiranih gradova je značajno viša od prosječne transparentnosti svih gradova (3,93 naprama 3,05), slično kao i kod općina (2,34 naprama 2,04).⁷

KARAKTERISTIKE ANKETIRANIH

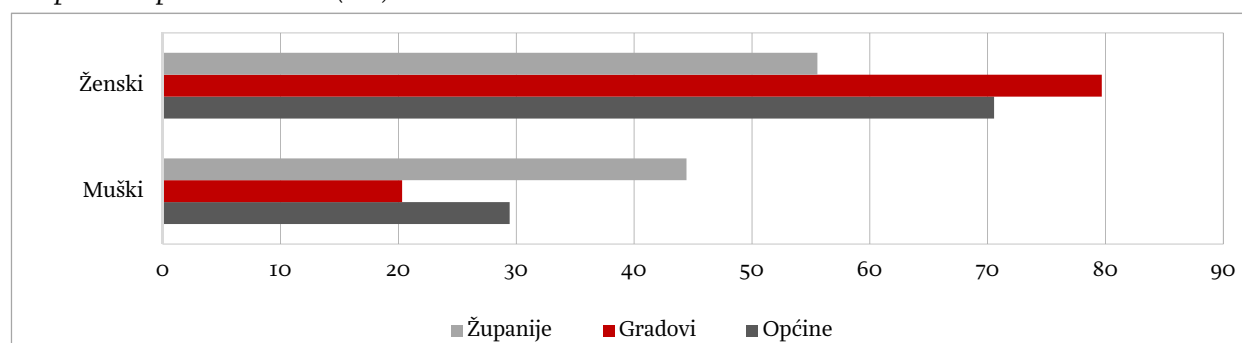
Od brojnih prikupljenih karakteristika anketiranih, ovdje se ističu tek neke koje bi mogle utjecati na stavove anketiranih. Značajne su razlike u razini obrazovanja anketiranih. Čak 100% ispitanika iz županija i 97% iz gradova, ali samo 68% iz općina ima visoko obrazovanje (grafikon 1). Stoga možda ni ne čude razlike u razini proračunske transparentnosti između županija, gradova i općina. Za očekivati je da visoko obrazovanje ipak pruža neke vještine i znanja s kojima je lakše obavljati administrativne poslove, pa i zahtjeve za objavom proračunskih informacija.

Grafikon 1. Razina formalnog obrazovanja anketiranih (u %)

Među zaposlenima u lokalnim jedinicama koji su odgovorili na anketu prevladavaju žene (grafikon 2).

Grafikon 2. Spol anketiranih (u %)

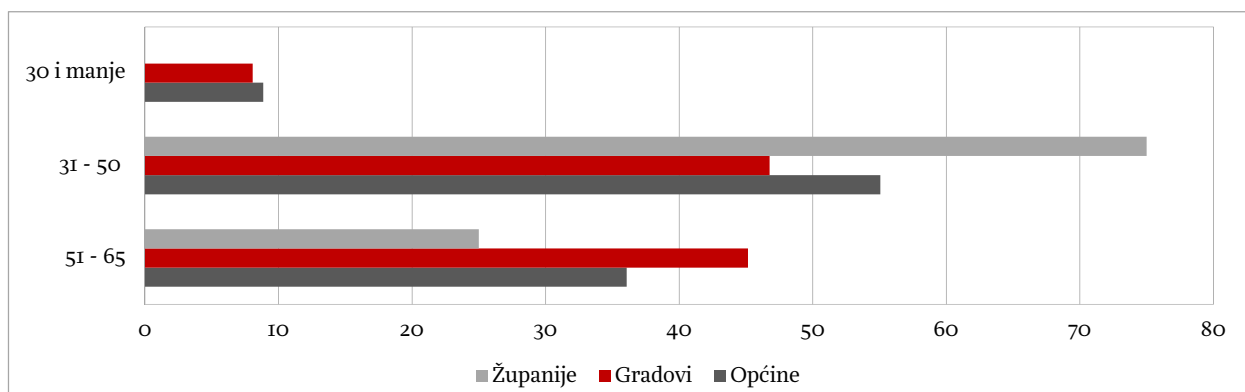
⁵ Svim lokalnim jedinicama 9. svibnja poslan je podsjetnik. Neke su jedinice ispunile anketu više puta (po dva puta Vukovarsko-srijemska županija, općine Selca, Motovun i Vrpolje, a Grad Zagreb tri puta). Za svaku lokalnu jedinicu u analizi je ostavljena po jedna, najpopunjena anketa.

⁶ Za rezultate proračunske transparentnosti svih lokalnih jedinica vidi Ott i sur. (2016).

⁷ Upitnik je ispunilo i 12 općina s transparentnošću nula koje su navele svoje ime.

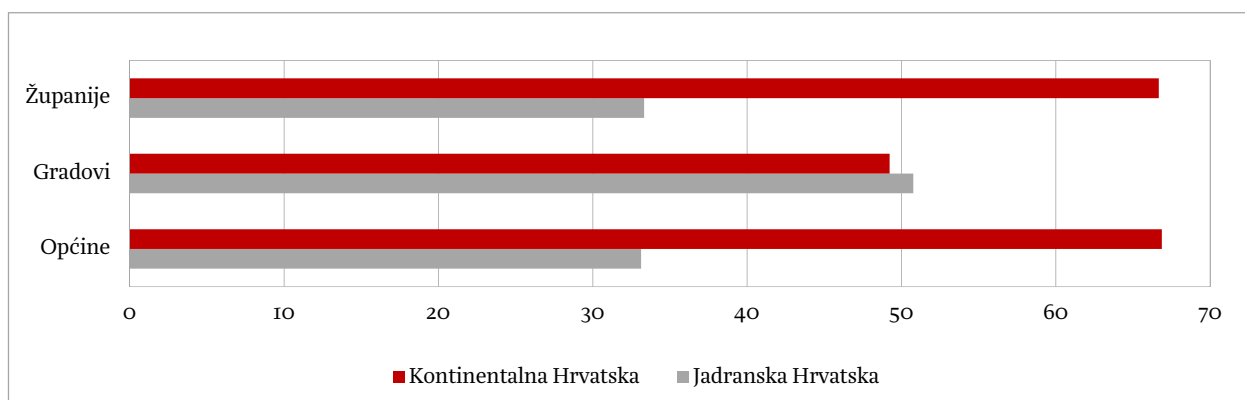
Anketirani su najčešće dobi od 31 do 50 godina, a takvih je najviše u županijama (grafikon 3).

Grafikon 3. Dob anketiranih (u godinama)

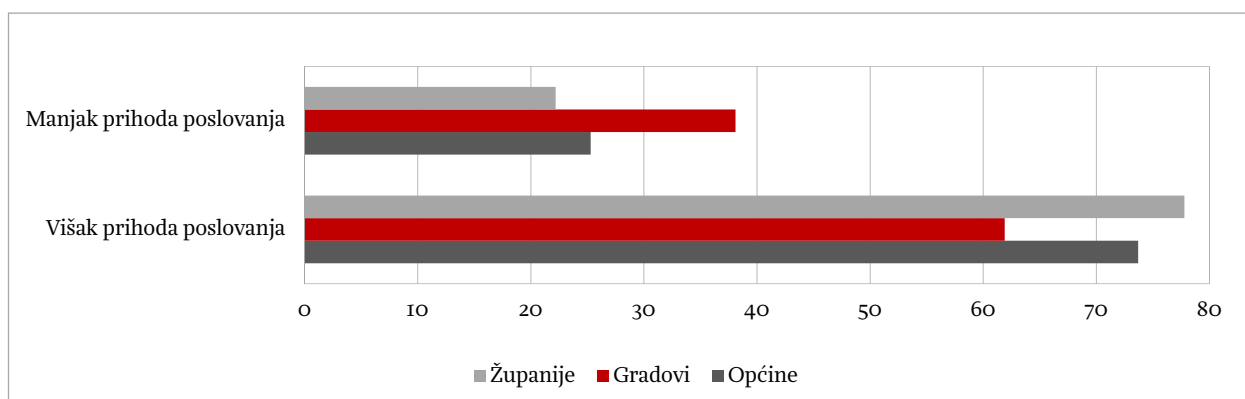
Prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku iz 2012. većina se anketiranih općina i županija nalazi na području Kontinentalne, a većina anketiranih gradova na području Jadranske Hrvatske (grafikon 4).

Grafikon 4. Položaj jedinice prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku (u %)

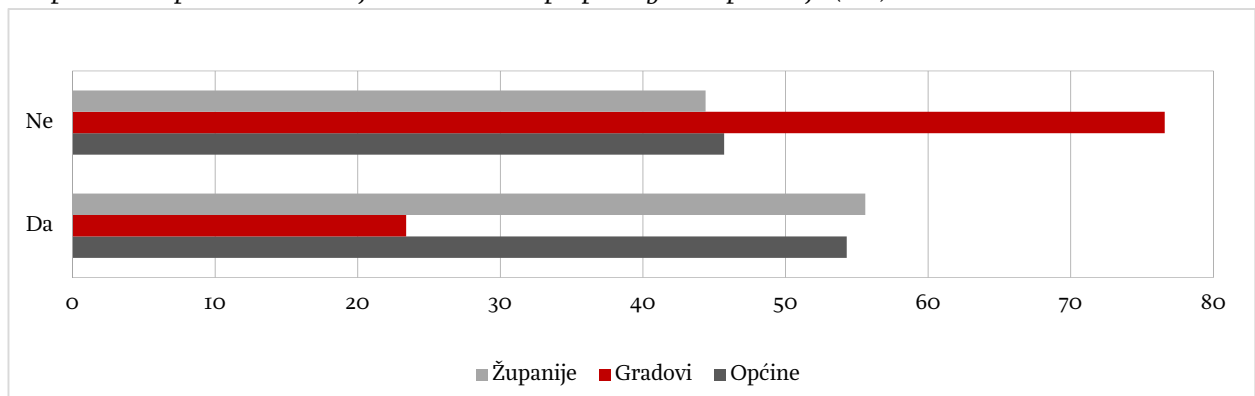
U posljednje tri godine anketirane lokalne jedinice uglavnom su ostvarivale višak prihoda poslovanja (grafikon 5), što je dosta razumljivo zbog načela uravnoteženosti proračuna propisanog Zakonom o proračunu. Ono definira da proračun mora biti uravnotežen, odnosno da ukupni prihodi i primitci moraju pokrivati ukupne rashode i izdatke.

Grafikon 5. Županijski/gradski/općinski proračun u posljednje tri godine pretežito ostvaruje (u %)

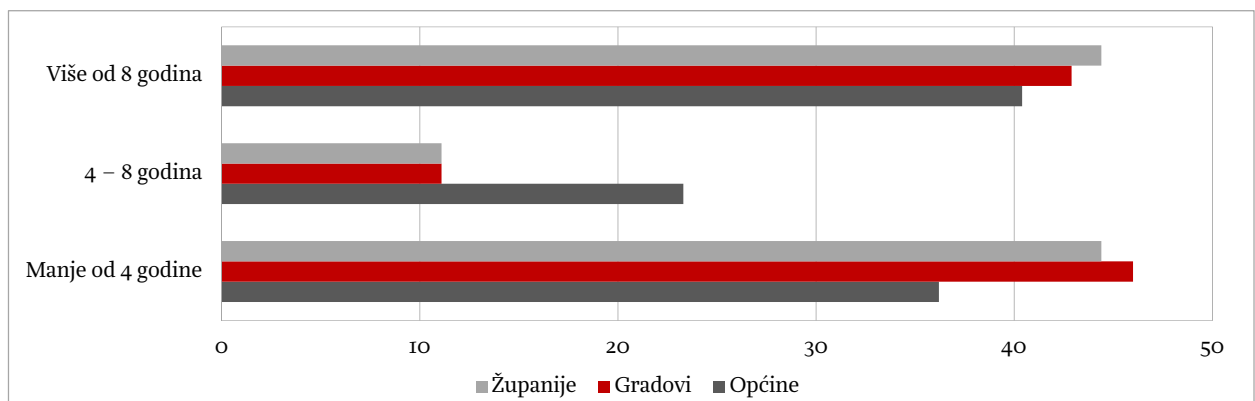
U sustavu potpomognutih područja nalazi se većina anketiranih općina i županija, a suprotno vrijedi za većinu anketiranih gradova (grafikon 6).

Grafikon 6. Pripadnost lokalne jedinice sustavu potpomognutih područja (u %)

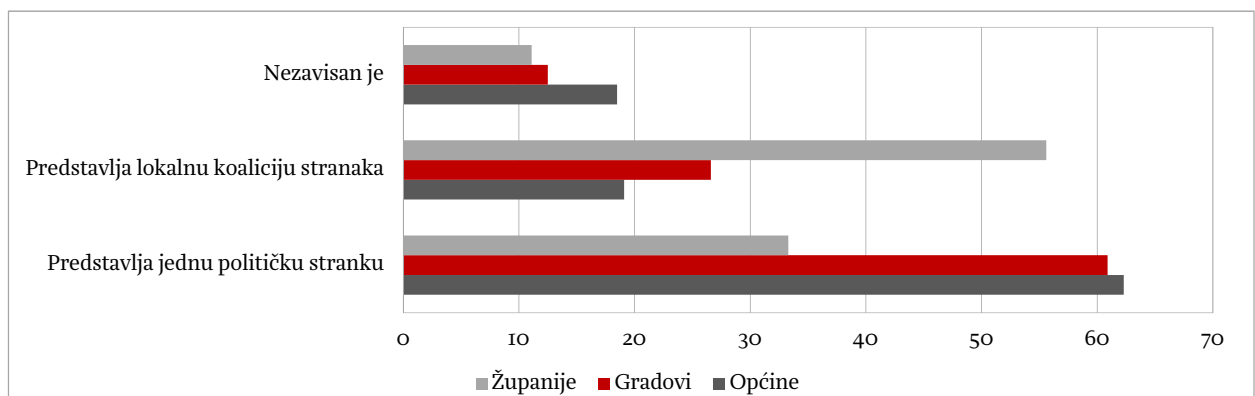
Župan, gradonačelnik i načelnik je u većini anketiranih lokalnih jedinica na vlasti manje od 4 ili više od 8 godina (grafikon 7).

Grafikon 7. Pitanje: Koliko je godina župan/gradonačelnik/načelnik na vlasti? (u %)

Na razini anketiranih općina i gradova većina izabranih načelnika i gradonačelnika predstavlja jednu političku stranku, dok na razini županija većina izabranih župana predstavlja lokalnu koaliciju stranaka (grafikon 8).

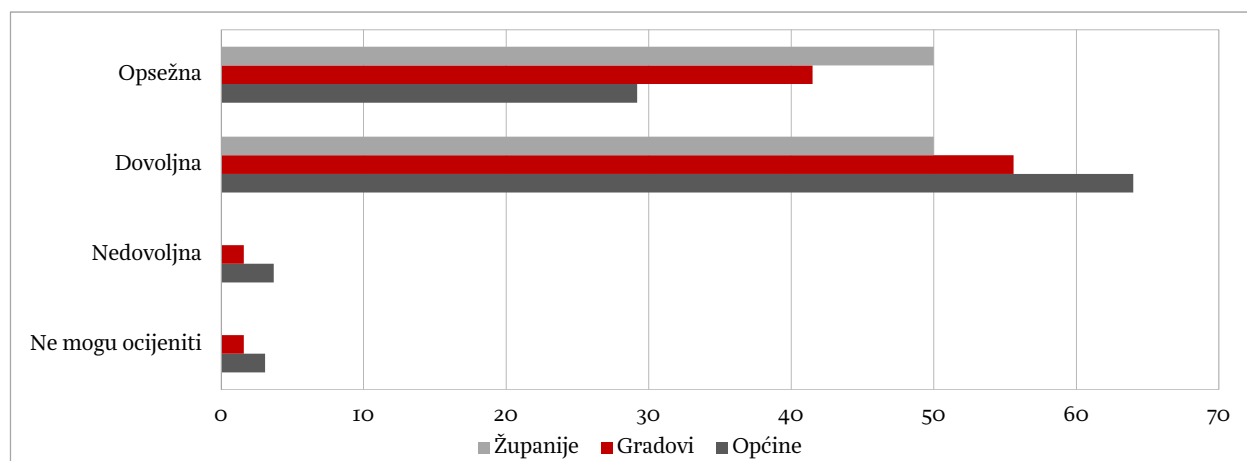
Grafikon 8. Politička opredijeljenost župana/gradonačelnika/načelnika (u %)

STAVOVI I KOMENTARI ANKETIRANIH

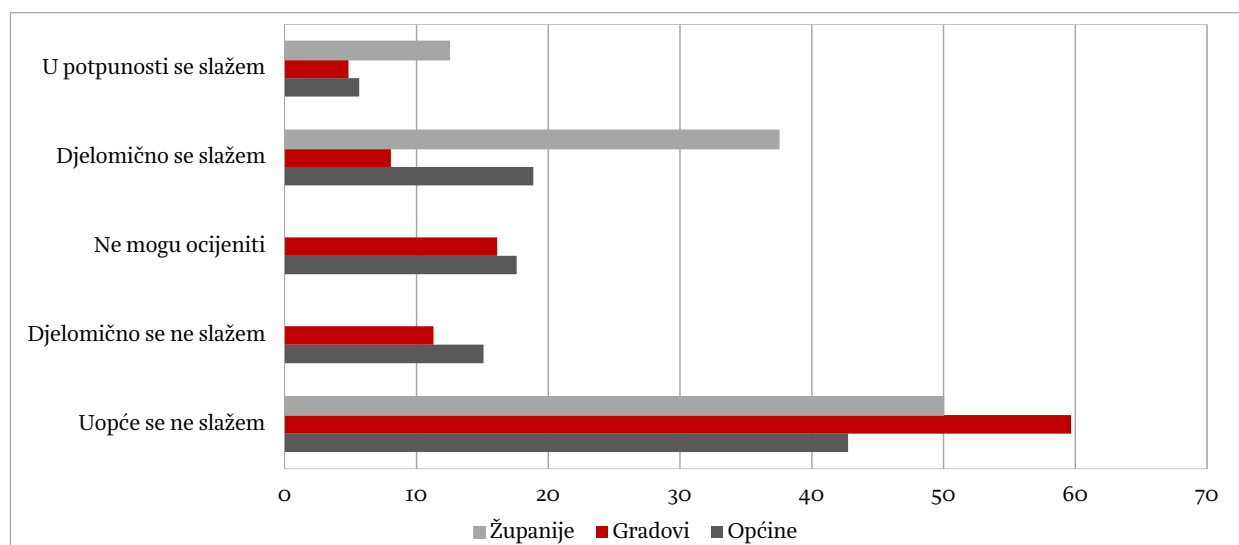
S obzirom na rezultate prosječne proračunske transparentnosti svih hrvatskih lokalnih jedinica koja prema rezultatima posljednjeg ciklusa istraživanja – od mogućih 5 – za županije iznosi 4,3, za gradove 3,05, a za općine samo 2,04, ne začuđuje što sve anketirane županije smatraju da je količina proračunskih informacija dostupna javnosti na njihovim mrežnim stranicama tijekom 2015. bila dovoljna, odnosno opsežna. No, čudno je da to isto smatraju i anketirani gradovi i općine, te da gotovo zanemarivi postotak gradova i općina smatra da je ta količina bila nedovoljna (vidi grafikon 9).

Grafikon 9. Pitanje: Mislite li da je količina proračunskih informacija dostupna javnosti na mrežnoj stranici vaše lokalne jedinice tijekom 2015. bila

Ipak, dobra je vijest da se relativno mali postotak ispitanika slaže s tvrdnjom da se neke proračunske informacije ne bi ni trebale objavljivati na mrežnim stranicama.⁸ U potpunosti se s tom tvrdnjom slaže samo malo više od 10% županija i oko 5% gradova i općina (vidi grafikon 10). Oni koji se slažu s tom tvrdnjom navode da ne bi trebalo objavljivati jednokratne pomoći, izvore financiranja, obveze, pomoć socijalno ugroženima, sklopljene ugovore i donacije, bruto plaće djelatnika, no nekolicina ih navodi i da ne bi trebalo objavljivati ni sam proračun!

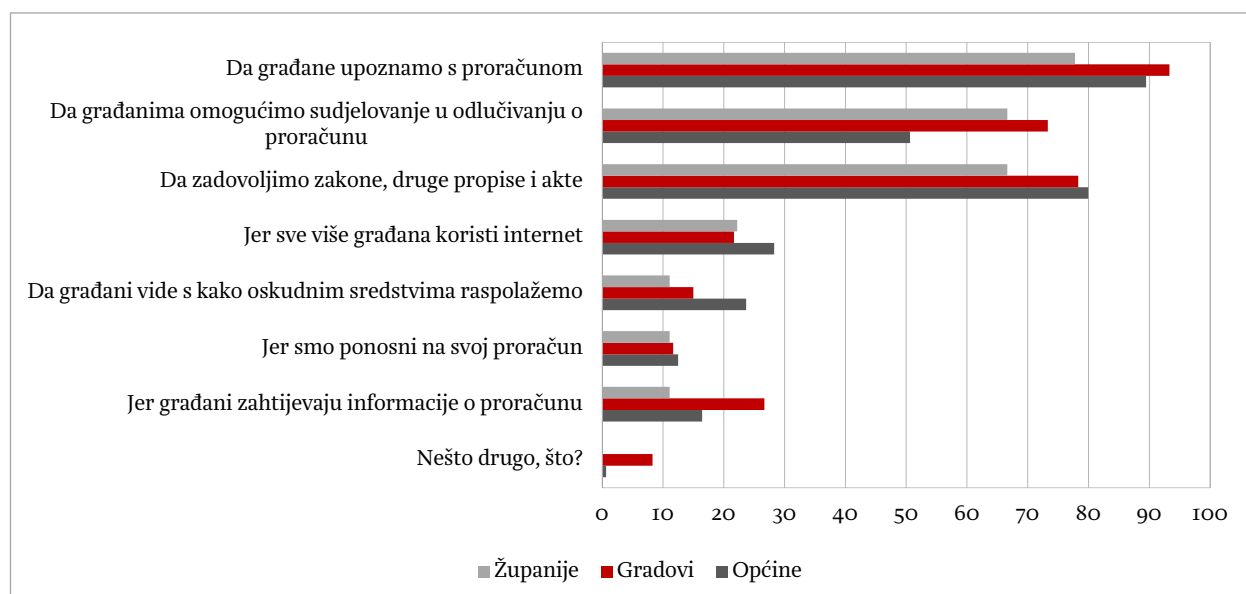
Grafikon 10. Pitanje: Koliko se slažete s tvrdnjom: Neke proračunske informacije se ne bi ni trebale objavljivati na mrežnoj stranici vaše lokalne jedinice (u%)

⁸ Anketirani po Likaertovoj skali (od 1 do 5) iskazuju svoj stupanj slaganja s ponuđenom tvrdnjom, tako da zaokruže jedan od odgovora: uopće se ne slažem (1), djelomično se ne slažem (2), ne mogu ocijeniti (3), djelomično se slažem (4), u potpunosti se slažem (5).

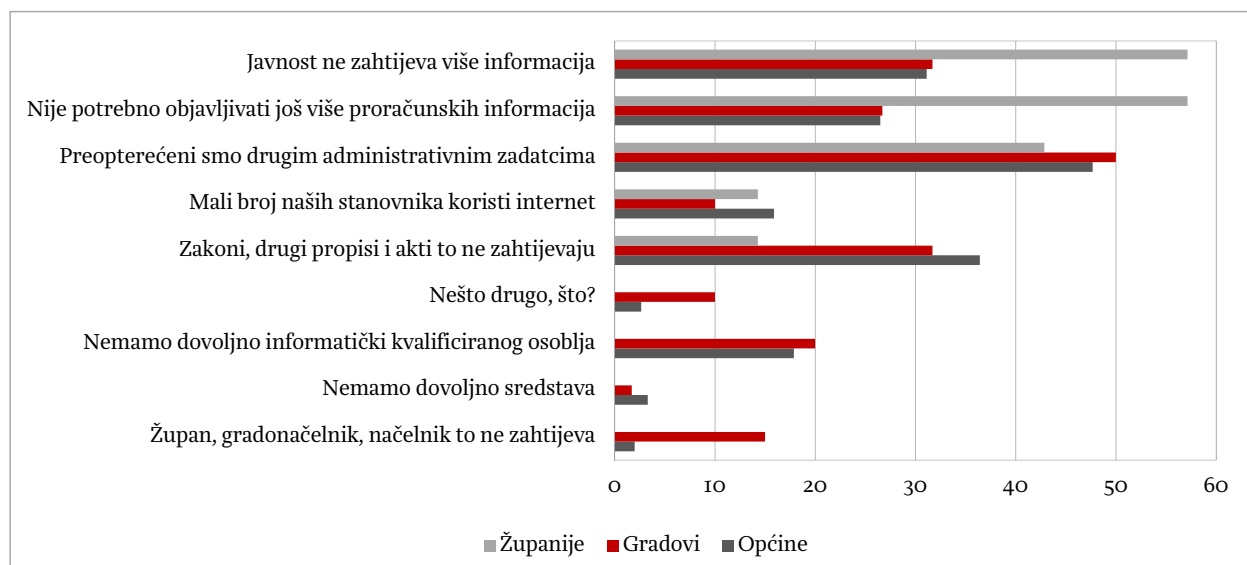
Među razlozima za objavljivanje proračunskih informacija na mrežnim stranicama (bilo je moguće više odgovora – vidi grafikoni 11 i 12), čak oko 90% gradova i općina te oko 80% županija navodi potrebu da se građane upozna s proračunom, a gotovo 80% gradova i općina, te oko 70% županija da se zadovolje zakoni, drugi propisi i akti. Dok oko 70% županija i gradova želi građanima omogućiti sudjelovanje u proračunskom procesu, to isto želi samo oko 50% općina. Oko 20-30% svih ispitanika kao razlog navodi i činjenicu da sve više građana koristi internet. Zanimljivo je da oko 30% gradova, oko 15% općina i 10% županija tvrde da objavljuju proračunske informacije jer to građani zahtijevaju. Među ostalim razlozima anketirani navode želju da budu transparentni, da građani obrate pozornost na trošenje proračunskog novca te da se građane potakne da sudjeluju u kreiranju proračuna.

Grafikon 11. Pitanje: Koji su glavni razlozi zbog kojih bi proračunske informacije trebalo objaviti na mrežnoj stranici vaše lokalne jedinice? (možete zaokružiti više odgovora)

Kad je riječ o razlozima zbog kojih još više proračunskih informacija nije objavljeno na mrežnim stranicama (bilo je moguće više odgovora – vidi grafikoni 11 i 12), oko 60% županija i oko 30% gradova i općina smatra da nije potrebno objavljivati više informacija, ali da javnost ni ne zahtijeva više informacija, a tek oko 15% županija i oko trećine gradova i općina da to zakoni, drugi propisi i akti ne zahtijevaju. Međutim, veliki postotak ispitanika (oko polovice gradova i općina, te oko 40% županija) navodi da su preopterećeni drugim administrativnim zadacima, a oko 20% gradova i općina i da nema dovoljno informatički kvalificiranog osoblja (ni jedna županija to ne navodi kao problem). Vrlo je zanimljivo da nedostatak sredstava navodi gotovo neznatan postotak općina i gradova te ni jedna županija. No, to nikako ne znači da su lokalne jedinice zadovoljne sa sredstvima. Kao što pokazuje grafikoni 11 i 12, oko petine svih lokalnih jedinica kao razlog za pružanje proračunskih informacija građanima navodi da to rade kako bi građani vidjeli „s kako oskudnim sredstvima raspolažemo”. Kad je riječ o vodećim razlozima neobjavljivanja još više proračunskih informacija – županije smatraju da to nije potrebno i da javnost ne zahtijeva više informacija, a gradovi i općine su preopterećeni drugim administrativnim zadacima.

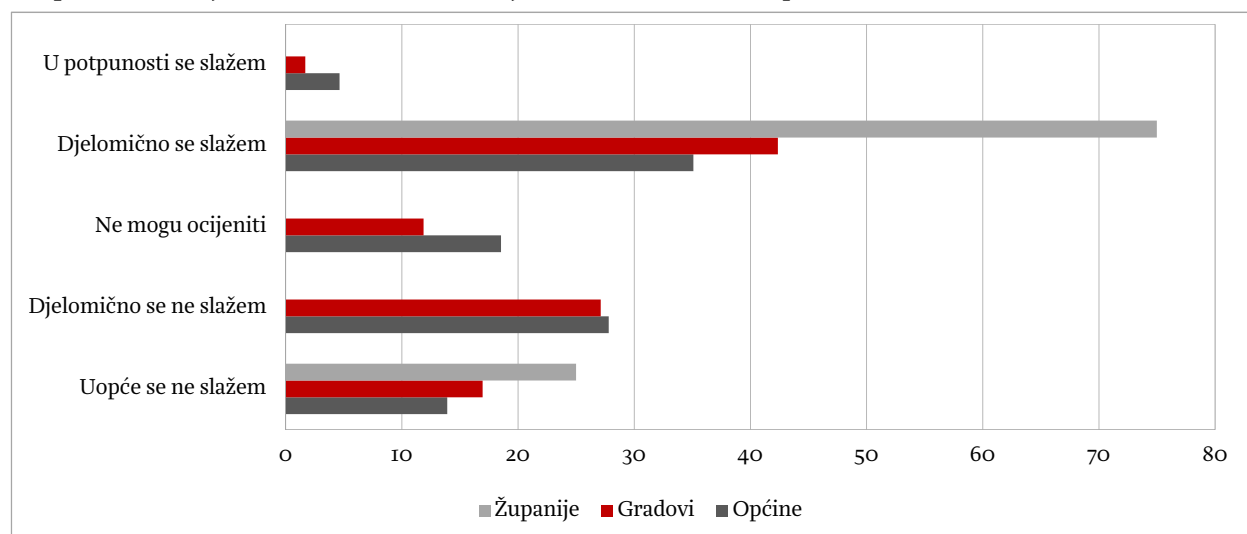
Grafikon 12. Pitanje: Koji su glavni razlozi zbog kojih još više proračunskih informacija nije objavljeno na mrežnim stranicama vaše lokalne jedinice? (moguće je zaokružiti više odgovora)

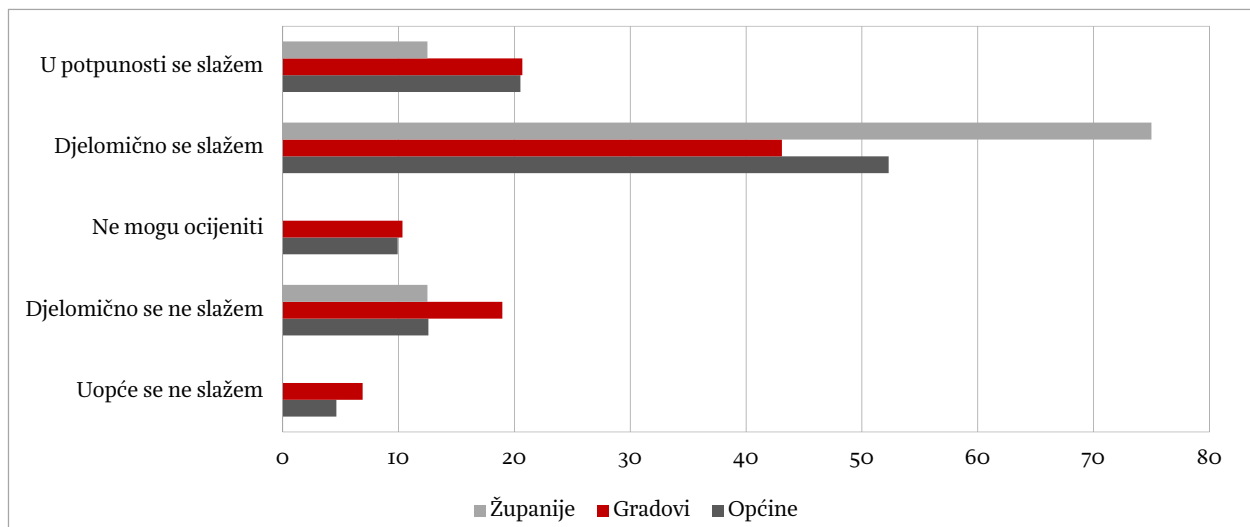
Na pitanje da sami navedu što bi im najviše pomoglo da javnosti ponude i više proračunskih informacija, anketirani uglavnom ističu: mogućnost zapošljavanja mladih – informatički kvalificiranih ljudi, financijska sredstva za izradu boljih mrežnih stranica, jedinstvene informatičke aplikacije za čitavu državu u koje bi sami unosili podatke, jasne propise o tome što se treba, kako i kada objavljivati, ali i rasterećenje od brojnih statistika i izvještaja, uz veće zanimanje, prijedloge i primjedbe građana.

Na gore spomenuti stav da javnost ne zahtijeva više informacija od onih koje su već ponuđene na njihovim mrežnim stranicama (grafikon 12), nadovezuje se i poprilično slaganje lokalnih jedinica – opet po Likaertovoj skali – s tvrdnjama da javnost ne zanima proračun (grafikon 13), da javnost ne razumije proračun (grafikon 14) te da javnost misli da ne može ništa u proračunu promijeniti (grafikon 15). U sve te tri tvrdnje županije su više uvjerenе od gradova i općina.

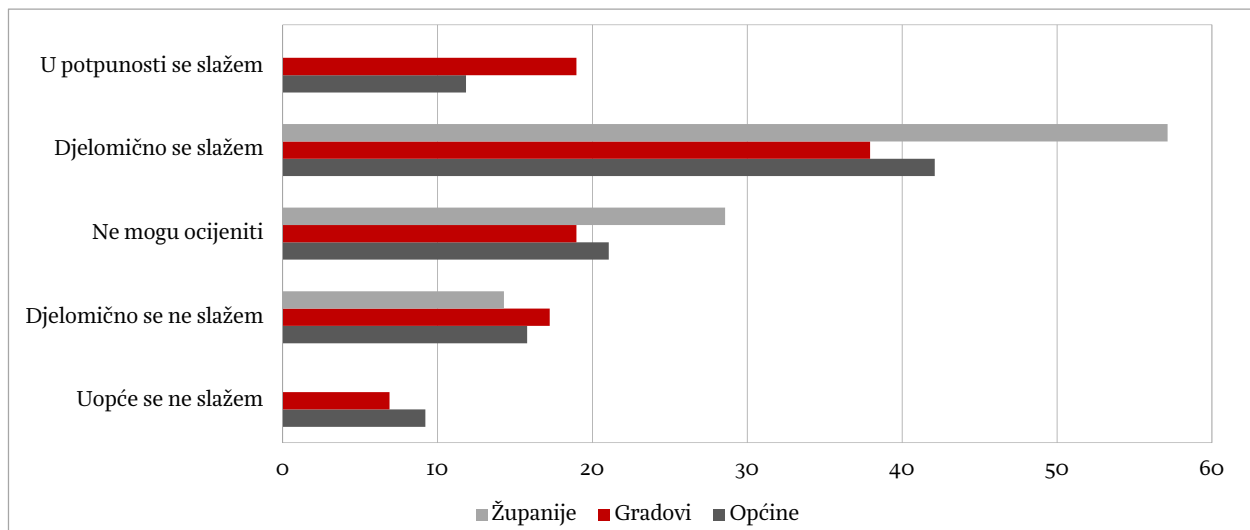
Grafikon 13. Pitanje: Koliko se slažete s tvrdnjom: Javnost ne zanima proračun (u %)

Grafikon 14. Pitanje: Koliko se slažete s tvrdnjom: Javnost ne razumije proračun (u %)

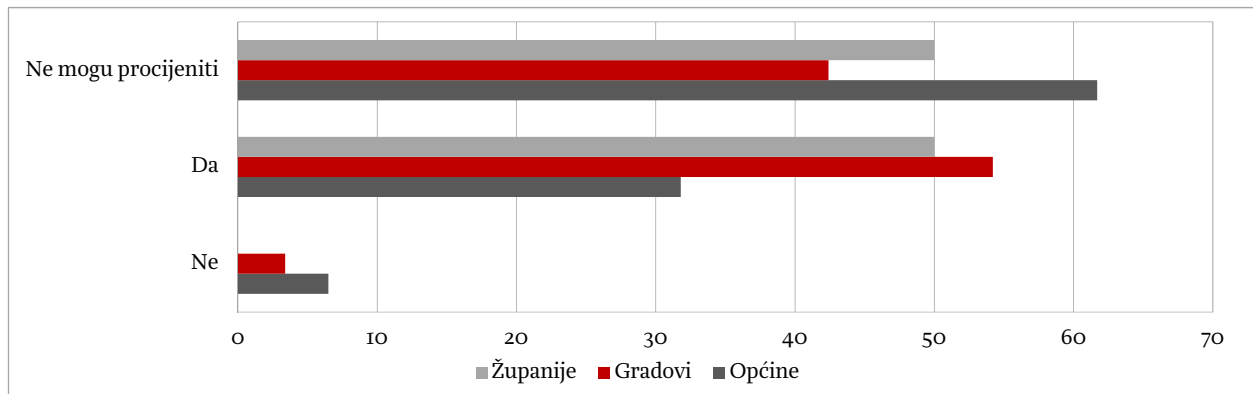

Grafikon 15. Pitanje: Koliko se slažete s tvrdnjom: Javnost misli da u proračunu ne može ništa promijeniti (u %)

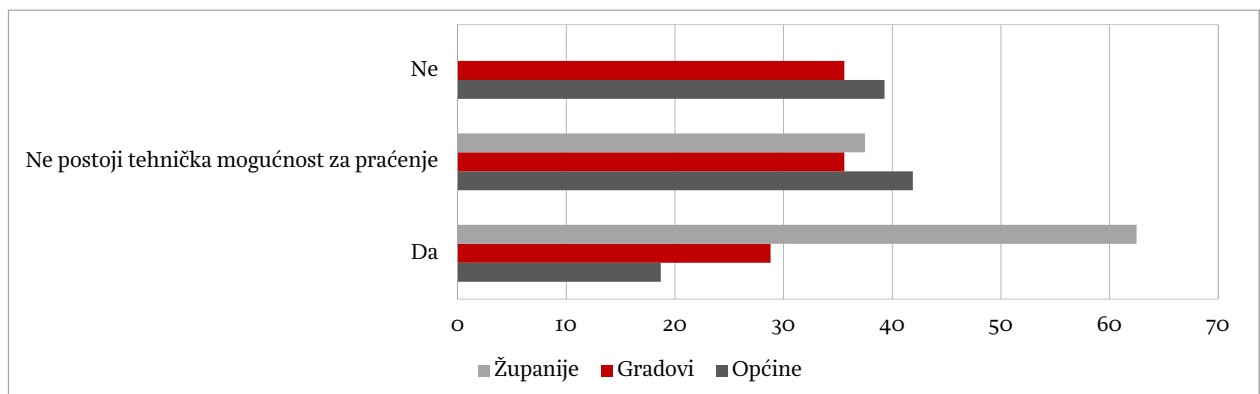
Zanimarivi postotak svih ispitanika smatra da izvršna vlast lokalne jedinice ne bi trebala motivirati javnost da više koristi proračunske informacije na mrežnim stranicama i više sudjeluje u proračunskom procesu (vidi grafikon 16). No, da bi to izvršna vlast trebala raditi misli samo oko polovice županija i gradova, te manje od trećine općina. Začuđuje da gotovo dvije trećine općina, polovina županija i preko 40% gradova ne može procijeniti bi li to izvršne vlasti trebale raditi ili ne.

Grafikon 16. Pitanje: Mislite li da bi izvršna vlast vaše lokalne jedinice trebala motivirati javnost da više koristi proračunske informacije na mrežnim stranicama i da više sudjeluje u proračunskom procesu?

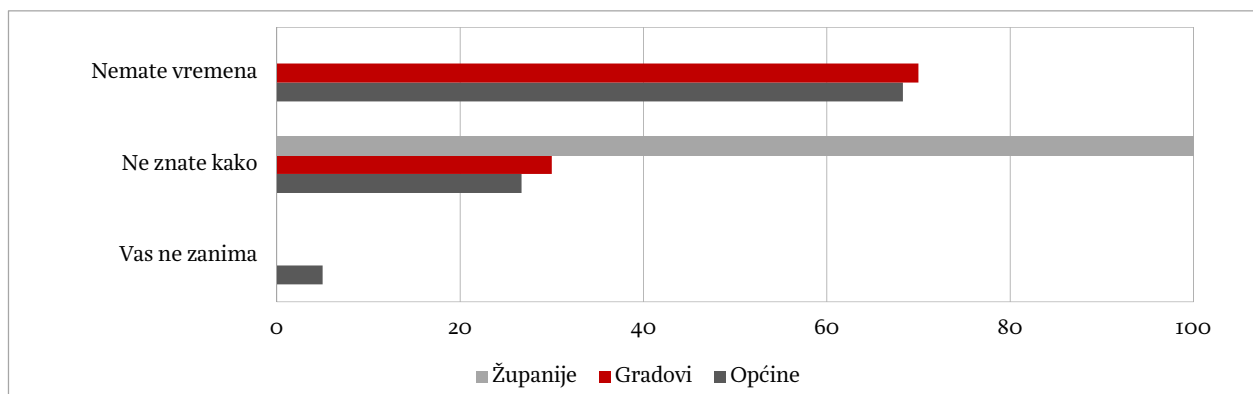
Broj posjeta proračunskim informacijama na mrežnim stranicama tijekom 2015. pratilo je oko dvije trećine županija, no puno manji postotak gradova i još manji općina, pri čemu u otprilike trećini svih lokalnih jedinica ističu da ni ne postoji tehnička mogućnost praćenja (vidi grafikon 17).

Grafikon 17. Pitanje: Jeste li tijekom 2015. pratili broj posjeta proračunskim informacijama na mrežnim stranicama vaše lokalne jedinice?

Među onima koji nisu pratili (vidi grafikon 18), ne zna kako pratiti jedna županija koja je odgovorila na ovo pitanje (ostale koje nisu pratile nisu ni odgovorile na ovo pitanje), te nešto manje od 30% gradova i općina, no zato za to nema vremena čak oko 70% gradova i općina. Samo je 5% općina priznalo da ih to ni ne zanima. No, postoje lokalne jedinice koje broj posjeta itekako prate, u nekima ih prate i sami gradonačelnici i načelnici, a neke su navele čak i konkretan broj posjeta samoj stranici i određenim linkovima.

Grafikon 18. Pitanje: Ako niste pratili broj posjeta proračunskim informacijama na mrežnim stranicama vaše lokalne jedinice, je li to zato što:

Anketirani u komentarima na gore navedena pitanja ističu i sljedeće:

- *Prisutna je opća rezigniranost i letargija stanovništva, pa većina stranaka koje uopće traže informacije o proračunu (a jako ih je malo) su predsjednici ili administrativno osoblje udruga i klubova i većinom ih zanima samo iznos njima odobrenih sredstava.*
- *Previše nepotrebnih proračunskih informacija zbunjuje građane, a nažalost, ni općinski vijećnici koji su tu već više mandata ne razumiju proračun i ne znaju ga pročitati. Proračuni bi trebali biti razumljiviji i jasniji, a ne da trpamo hrpe papira i dokumenata koje mali broj razumije, gotovo nitko ni ne pita, a to košta i samo oduzima radno vrijeme svih u izvršnoj vlasti.*

Anketirani navode brojne probleme koji ih koče u radu:

- *Mislim da smo potpuno transparentni, međutim, prilikom stvaranja proračuna osjeća se znatan nedostatak sredstava kako bismo mogli udovoljiti zahtjevima građana.*
- *Dok javne potrebe nadmašuju proračunske mogućnosti za nekoliko desetina puta, transparentnost proračunskog planiranja nam je najmanja briga, a nužnost fiskalne decentralizacije najveća.*
- *U malim općinama mali broj djelatnika mora za razne institucije i ministarstva izrađivati puno raznih izvješća, a to je uz raznovrsne redovite poslove i područja ponekad jako teško, pa se ne stigne objaviti sve što bi trebalo. Nije u redu da male općine s dva do tri djelatnika moraju odrađivati sve kao i veliki gradovi i županije s raznim upravnim odjelima i puno djelatnika.*
- *U maloj općini koja zapošljava svega četiri državna službenika nemoguće je pratiti i riješiti sve administrativne zadatke koji su pred nama, a ima ih sve više.*
- *Manje lokalne jedinice trebaju stručnu pomoć pri izradi pravilnika o unutarnjem redu. To je odgovornost države koja, naročito od ulaska u EU, od lokalnih jedinica zahtijeva brojne izvještaje i statistike dok nije zakonom uredila pravila ustroja te ne obavlja nadzor (naročito upravni) kvalitete poslovanja. Nema naznaka da će se dogoditi značajniji pomoci ka kvalitetnijem ustroju države, čiji su dio i lokalne jedinice.*

Istovremeno, anketirani iskazuju spremnost i nude prijedloge za poboljšanje proračunske transparentnosti:

- *Za poboljšanje proračunske transparentnosti neophodna je fiskalna decentralizacija.*
- *Bilo bi dobro da se za poboljšanje transparentnosti uvijek daju smjernice i primjeri drugih.*
- *Bilo bi dobro da postoji aplikacija pomoću koje bi jedinice i ostali proračunski korisnici mogli na jednom mjestu unositi obavezne i neobavezne podatke, što bi olakšalo praćenje otvorenosti proračuna, pristup informacijama građana i lakše snalaženje na mrežnim stranicama.*
- *Transparentnost treba uključiti u kriterije za dodjelu sredstava iz državnog proračuna.*
- *Svakako organizirati javne rasprave o proračunu, kao što se, primjerice, organiziraju za urbanističke planove.*
- *Uzeti u obzir i posebnosti lokalnih jedinica na potpomognutim područjima.*

Ima, međutim, i opaski koje ukazuju na nerazumijevanje svrhe transparentnosti:

- *Nakon što je prijedlog proračuna usvojen, nema ga potrebe držati na mrežnim stranicama lokalne jedinice. Upravo suprotno, svi ključni proračunski dokumenti – prijedlog proračuna, usvojeni proračun, polugodišnje i godišnje izvješće o izvršenju te proračunski vodiči za građane – moraju biti stalno dostupni kako bi se moglo uspoređivati predloženo, usvojeno i izvršeno.*
- *Ne osporavam da se u zadanoj formi proračun sastavlja i predaje Fini i Ministarstvu financija, ali projekcije proračuna, izvješća po funkcijskoj, ekonomskoj, programskoj i drugim klasifikacijama samo zbunjuju vijećnike. No, upravo je zadatak vijećnika da se educiraju, da se nauče snalaziti u proračunskim dokumentima, da aktivno sudjeluju u kreiranju proračuna i da ga kontroliraju. Kako bi im to olakšale, lokalne jedinice bi trebale objavljivati proračunske vodiče uz sve ključne proračunske dokumente.*

ZAKLJUČAK

Nakon višegodišnjeg praćenja mrežnih stranica lokalnih jedinica, te vrlo korisnih kontakata sa zaposlenicima pojedinih lokalnih jedinica koji su nam se sami javljali s primjedbama, opaskama i sugestijama, ova je anketa omogućila i uvid u stavove predstavnika izvršnih vlasti velikog broja hrvatskih lokalnih jedinica. Anketirani su se izjasnili o transparentnosti, građanima, problemima, ne samo odgovarajući na postavljena im pitanja već i u brojnim, opsežnim, često i dirljivim komentarima i sugestijama. Angažman – barem onih predstavnika lokalnih jedinica koji su ispunili anketu – proturječi paušalnim percepcijama javnosti o generalno nezainteresiranoj i nekompetentnoj javnoj upravi.

Na temelju analize upitnika, ukratko se može zaključiti da većina županija (koje su već dosegle visoku prosječnu razinu transparentnosti) smatra da je količina informacija o proračunima dostupna na njihovim mrežnim stranicama dovoljna, odnosno opsežna, no zabrinjava što to isto smatraju i gradovi (s jedva zadovoljavajućom) i općine (s nezadovoljavajućom razinom proračunske transparentnosti). Pritom tek neznatan postotak ispitanika smatra da je ta količina nedostatna.

Ohrabrujuće je da se relativno mali postotak svih ispitanika slaže s tvrdnjom da se neke proračunske informacije ne bi ni trebale objavljivati na mrežnim stranicama, da veliki postotak želi objavljivati informacije kako bi se građani upoznali s proračunom, te da zanemariv postotak smatra da izvršna vlast lokalne jedinice ne bi trebala motivirati javnost da više koristi proračunske informacije i više sudjeluje u proračunskom procesu. No, zabrinjava što nedostatan postotak ispitanika smatra da bi to izvršna vlast trebala raditi i što veliki postotak čak ni ne može procijeniti bi li to izvršne vlasti trebale raditi ili ne.

Županije ne objavljuju više proračunskih informacija jer uglavnom smatraju da to nije potrebno i jer javnost ne zahtijeva više informacija, a gradovi i općine jer su preopterećeni drugim administrativnim zadacima. Pritom velika većina svih ispitanika vapi za mogućnošću zapošljavanja mladih informatički kvalificiranih ljudi. Očito brojni gradovi i općine jednostavno nemaju dovoljan administrativni kapacitet za obavljanje potrebnih poslova.

Premda popriličan postotak ispitanika smatra da javnost ne zanima proračun, da ga ne razumije i da misli da ne može ništa u proračunu promijeniti, građani se ipak obraćaju lokalnim jedinicama – županijama i gradovima uglavnom elektroničkom poštom, a općinama najčešće osobno, što znači da građane proračun ipak zanima.

Usprkos brojnim problemima, lokalne jedinice žele povećavati proračunsku transparentnost, pa oko dvije trećine županija, uz znatno manji postotak gradova i još manji općina, prati broj posjeta proračunskim informacijama na mrežnim stranicama. No, neki za to nemaju tehničkih mogućnosti, a neki čak ni ne znaju kako, što opet ukazuje na nedostatan administrativni kapacitet.

I komentari ispitanika ukazuju na probleme posebice manjih općina s nedostatnim sredstvima i nedovoljnim brojem zaposlenih, koje smatraju da bi im država mogla pružati više stručne pomoći, te da bi trebala ponuditi jedinstvene aplikacije koje bi lokalne jedinice mogle popunjavati. Pritom i sami navode da je neophodna fiskalna decentralizacija, premda misle da se neće nikada ostvariti!

S obzirom na brojne puste dijelove Hrvatske, lako je upitati se ima li uopće smisla inzistirati na proračunskoj transparentnosti, posebice na mrežnim stranicama lokalnih jedinica. No, ako te lokalne jedinice već postoje i ako raspolažu proračunima, da bi građanima pružale javne usluge u skladu s njihovim potrebama, onda moraju biti kadre te proračune i transparentno objavljivati. Po tko zna koji put, i ova analiza ukazuje na prvi i osnovni problem – broj, svrhu i održivost tolikog broja lokalnih jedinica.